

Трудове виховання дітей дошкільного віку

План.

1. Поняття про трудове виховання. Народна педагогіка про трудове виховання.
2. Своєрідність праці дітей.
3. Завдання трудового виховання.
4. Види і форми організації праці в ДНЗ.
5. Спільна робота ДНЗ і сім'ї, щодо трудового виховання дітей.

ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ – ЦІЛЕСПРЯМОВАНИЙ
ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ТРУДОВИХ
НАВИЧОК І ВМІНЬ, ПОВАГИ ДО ПРАЦІ ДОРΟΣЛИХ,
ЗВИЧКИ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Значення:

- Праця – життєва необхідність.
- Привчає до самообслуговування, елементарних трудових дій, ручної і господарської праці.
- Формує трудові зусилля.
- Сприяє самоусвідомленню дитини.
- Вселяє впевненість у собі, прагнення випробувати себе.
- Формує вольові якості характеру.

Народна педагогіка про трудове виховання:

- Дитина – майбутній працівник.
- Безпосереднє залучення дитини до праці (до 3-х років дитина – цар, а після 3-х - слуга).
- Врахування вікових можливостей дітей та статевих особливостей.
- Трудове навчання здійснювалося в 3 етапи:
 - а) вступний або ігровий (від 2-х до 6-7 років)
 - б) помічний або визначальний (від 7 до 15 років)
 - в) основний або завершальний (від 15 до 20 років)
- Використання колискових, пестушок, утішок, закличок, казок, загадок, в яких славиться праця.
- Взаємозв'язок праці з грою.
- Повідомлення дітям про сільськогосподарську працю, рибальство, ремісництво.
- Виховання любові до праці хлібороба, до хліба.

Своєрідність праці дітей:

- ❖ Умовність, відсутність суспільно значущого результату.
- ❖ Компоненти трудової діяльності дітей (трудові навички, постановка мети, мотивація, планування роботи) знаходяться у етапі розвитку.
- ❖ Виховна значущість праці (за умови створення педагогом відповідних умов).
- ❖ Тісний зв'язок з грою.

Умови трудового виховання:

- Обладнання і матеріали, необхідні для трудової діяльності дітей.
- Врахування фізичних можливостей і психічних особливостей дітей.
- Дозування праці дітей.
- Зміна діяльності дітей.
- Систематичний характер трудової діяльності.
- Наявність гігієнічних умов праці.
- Організація спільної діяльності дітей і дорослих.

Завдання трудового виховання:

- **Формування суспільних мотивів праці.**
- **Формування трудових вмінь та навичок у посильній для дітей праці.**
- **Виховання позитивного становлення до праці дорослих, до її результатів.**
- **Розвиток у дітей інтересу до різних видів праці.**
- **Виховання волевих та позитивних моральних якостей у дітей в процесі трудової діяльності.**
- **Формування вміння працювати в колективі дружно і узгоджено.**

ВИДИ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ:

- ▣ **Самообслуговування** – вид праці, спрямований на задоволення повсякденних особистих потреб.
- ▣ **Господарчо-побутова праця** – праця, спрямована на підтримування чистоти і порядку в приміщенні та на відведеній ділянці, допомога дорослим при організації режимних процесів.
- ▣ **Праця в природі** – спрямована на формування навичок догляду за рослинами, тваринами, обробці землі.
- ▣ **Ручна праця** – праця дітей старшого дошкільного віку з виготовлення виробів з різноманітних матеріалів.

Форми організації дитячої праці:

- *Трудові доручення* – конкретне завдання, що дитина отримує від вихователя.
- *Чергування* - систематичне виконання дитиною трудових обов'язків стосовно дітей своєї групи.
- *Колективна праця* – організація вихователем усіх дітей на виконання одного загального завдання, загальної справи.

Види доручень:

- Складні і прості
- Короткочасні, епізодичні та тривалі
- Індивідуальні та групові

Групи доручень:

- доручення, пов'язані з іграшками, іграми та організацією занять;
- побутові доручення;
- доручення, пов'язані з допомогою малюкам;
- доручення, пов'язані з виконанням прохань дорослих;
- доручення, які стосуються праці в куточку живої природи та на земельній ділянці.

Значення:

- Виховують почуття обов'язковості, відповідальності;
- Привчають до вияву вольових зусиль;
- Вчать доводити почату справу до кінця;
- Формують вольові якості дитини.

Методи:

- Розв'язання способу виконання доручення;
- Показ, пояснення;
- Приклад вихователя та інших дітей;
- Ігрові прийоми;
- Нагадування, підказування;
- Вправляння;
- Контроль і оцінка.

Види чергування:

- Чергування по їдальні
- Чергування в куточку природи
- Чергування на заняттях

Значення:

- Усвідомлення значущості своєї праці, та необхідності її для інших;
- Виховують почуття відповідальності, обов'язку;
- Формують самостійність, працелюбність, взаємодію в колективній роботі;
- Виховують здатність і бажання піклуватись про інших

Методи:

- Показ і пояснення;
- Показове чергування;
- Роз'яснення;
- Вправляння;
- Приклад інших дітей;
- Контроль і оцінка.

Особливості колективної праці дошкільників:

- Спільна мета і відповідальність за результат;
- Розподіл праці між учасниками;
- Залежність їх один від одного.

Види колективної праці (за Р.С.

Буре)

○ Праця поруч

- форма організації трудової діяльності, при якій діти одночасно виконують індивідуальні завдання незалежно один від одного.

○ Загальна праця

- форма організації колективної діяльності дітей, що характеризується спільними метою і результатом. Трудовий процес протікає як індивідуальний. Значущість кожного окремого результату і зв'язок його з іншими виявляється тільки після закінчення всього процесу діяльності.

○ Спільна праця

- більш складний різновид колективної діяльності, що передбачає досягнення спільного результату, шляхом виконання послідовних трудових дій над певним об'єктом, який переходить від одного учасника трудового процесу до іншого. Всі трудові дії при цьому мають певну завершеність.

Методика керівництва спільною працею:

- Повідомлення дітям змісту і мети праці.
- Поділ дітей на команди (підгрупи).
- Розподіл обов'язків між членами команди (підгрупи).
- Організація взаємодопомоги.
- Контроль.
- Підведення підсумків праці та визначення значимості праці, оцінка роботи дітей

Засоби трудового виховання:

- **Ознайомлення дошкільників з працею дорослих.**
- **Трудове навчання.**
- **Самостійна праця дітей.**